

Ἄριθ. Πρωτ. 1784.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΩΝ

— ❀ —

Πρὸς ἅπαντα τὰ γραφεῖα τῆς ἠνωμένης ὑπηρεσίας.

Προκειμένου νὰ διευκολυνθῆ ἡ ὑπηρεσία τῆς ὀργανιζομένης ἀρμοδίως σεισμολογικῆς στατιστικῆς, παραγγέλλομεν, ὅπως ὑποβάλλητε τακτικῶς καὶ ἀνελλιπῶς κατὰ μῆνα δι' ἰδίας ἀναφορᾶς ἀπ' εὐθείας πρὸς ἡμᾶς δελτίον περὶ τῶν ἐπισυμβαίνοντων ἐν τῇ ὑμετέρᾳ ἔδρᾳ ἢ τοῖς πλησιοχώροις σεισμικῶν φαινομένων, συμμορφούμενοι πρὸς τὰς κάτωθι ὁδηγίας.

α') Ἀναγραφὴ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τῆς ἑκάς καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τοῦ σεισμοῦ. Ὡς χρόνος πρέπει νὰ λαμβάνηται ὁ μέσος χρόνος τῶν Ἀθηνῶν, τούτέστιν ἡ κατὰ προσέγγισιν ὥρα τῶν Ἀθηνῶν.

β') Διάρκεια τοῦ σεισμοῦ εἰς δευτερόλεπτα ἢ πρωτόλεπτα.

γ') Εἶδος τοῦ σεισμοῦ, ἤτοι ἐὰν εἶνε ἰον κἀθετος, ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὰ σώματα ἀναβάλλονται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ἢον κυματοειδῆς ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὸ ἔδαφος κυμαίνεται ὡς ἡ θάλασσα.

δ') Διευθύνσις τοῦ σεισμοῦ, ἤτοι ἐκ Βορρᾶ πρὸς Νότον, ἐκ Βορρᾶ πρὸς Ἀνατολάς, ἐξ Ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς, ἐκ Νότου πρὸς ἀνατολάς, ἐκ Νότου πρὸς Βορρᾶν, ἐκ Νότου πρὸς Δυσμάς, ἐκ Δυσμῶν πρὸς Ἀνατολάς, ἐκ Βορρᾶ πρὸς Δυσμάς. Ἐκκρεμῆς μικρὸν ἢ καὶ λυχνία κρεμαστὴ δύνανται νὰ δεῖξωσι τὴν διεύθυνσιν τοῦ κυματοειδοῦς σεισμοῦ.

ε') Ἀποτελέσματα τοῦ σεισμοῦ ἤτοι ἰον ρήγματα ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν οἰκιῶν καὶ τίνα ταῦτα γωνίαν σχηματίζουν μετὰ τοῦ ὀρίζοντος, ἢον κατάπτωσις περιτοίχισμάτων καὶ τοίχων οἰκιῶν καὶ πρὸς ποῖον σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος κατέπεσαν, ἢον κατακρήμνισις οἰκιῶν, κωδωνοστασίων καὶ κροῦσις κωδῶνων ἐκ τῶν σεισμικῶν δονήσεων, ἢον ρήγματα τοῦ ἐδάφους, μορφή τούτων καὶ διευθύνσις πρὸς ὀρίζοντα, ἢον ἀνάβλυσις ὑδάτων, πηλοῦ, καὶ ἀνάβλοισις ἀέρων ἢ ἀτμῶν ἐκ τῶν ρηγμάτων τούτων. ἢον κατολισθησις ἢ κατὰπτωσις βράχων, ἢον τίς ἢ μετεωρολογικὴ κατάσταση ἢ πρὸ καὶ μετὰ τὸν σεισμόν, ἢον βροχή, ἀνεμοί, ἀστραπαὶ καὶ πᾶν ἕτερον τυχὸν μετεωρολογικὸν φαινόμενον.

Μόνον δὲ εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις μεγάλων σεισμῶν, ἐπιτρέπεται νὰ ὑποβάλληται ὑμῖν τηλεγραφικῶς τὸ περὶ αὐτῶν δελτίον.

Ὁ Γεν. Διευθυντῆς

Ι. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ

— ❀ —

Βροχὴ μάννα ἐν Διαβρεκίῳ τῆς ἀσιατικῆς Τουρκίας.

Λίαν περιεργον εἶδησιν ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ Νατιυρῆ περὶ βροχῆς μάννα ἐξ οὐρανοῦ, λαβούσης χώραν κατὰ τὸν παρελθόντα Αὐγουστον. Ὁ ἐν Βαγδάτῃ διευθυντῆς τοῦ κεντρικοῦ αὐτόθι φαρμακείου ἐπιστέλλει λεπτομερῆ περὶ τούτου ἔκθεσιν ὡς καὶ δείγματα τῆς καταπεσούσης θεραπευτικῆς οὐσίας. Βροχὴ ἀφθονος, κα-

ταπεσοῦσα εἰς τὰ περιχώρα τοῦ Διαβρεκίῳ πρωτευούσης τοῦ Κουρδισταν (Ἀσσυρίας) κατεκάλυψεν ἐπιφάνειαν 10 περίπου χιλιομέτρων περιφερείας, συγχρόνως δὲ μετὰ τῆς βροχῆς κατέπεσον καὶ μεγάλαι ποσότητες σφαιριδιῶν μικρῶν, μορφήν καὶ μέγεθος κόκκων κέγγρου ἐχόντων, χρώματος κίτρινωποῦ ἔσθθεν, λιυκοῦ δὲ ὁμοιάζοντος πρὸς τὸ τοῦ ἀλεύρου ἔσθθεν. Τὴν οὐσίαν ταύτην συνήθρισαν οἱ κάτοικοι καὶ κατεσκεύασαν ἄρτον εὐχυμον καὶ θεραπευτικόν, ἐξ οὗ ἔτρωγον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας.

Ὅποια δὲ τις ἦν ἡ οὐσία αὕτη καὶ πόθεν προήρχετο; Κατὰ τὴν ἐξέτασιν, ἣτις ἐγένετο ὑπὸ τῶν βοτανικῶν πρόκειται περὶ εἶδους τινὸς λειχήνης *Lecanora* καλουμένου (*Lecanora esculenta*). Κατὰ τὸν κ. Decaisne ὁ λειχὴν οὗτος φύεται ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ εἰς τὰ ξηρὰ καὶ ἄγονα βουνὰ τῆς Ταρταρικῆς ἐρήμου, τῶν ὁποίων τὸ ἔδαφος εἶνε ἀσβεστολιθικόν προσφύεται δὲ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μετὰ τῶν χαλκίων, ἀπὸ τῶν ὁποίων δυσκόλως διακρίνεται ὑπὸ τῶν μὴ ἐξησηκμένων ὀφθαλμῶν. Ἐν ἀφθονίᾳ ἀπαντᾷ ὁ λειχὴν οὗτος καὶ εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Κιρκησίου τῆς Μεσοποταμίας, παρατηρήθη δὲ καὶ εἰς τὴν Ἀλγερίαν.

Ὁ περιηγητῆς Parrot ἀναφέρει ὅτι καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1828 κατέπεσαν ἐν εἶδει βροχῆς εἰς πολλὰ μέρη τῆς Περσίας παρόμοιοι λειχῆνες κατακλύσαντες πολλαχοῦ τὸ ἔδαφος εἰς ὕψος 0,20 τοῦ μέτρου. Τὰ ζῶα ἀπλήστως κατέτρωγον αὐτούς, οἱ δὲ ἰθαγενεῖς τοὺς συνέλεγον καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐχρησιμοποιοῦν ἀντὶ ἄρτου.

Πρὸς ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου τούτου πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι συμβαίνει πολλακίς ὑπὸ τῶν τυφῶνων καὶ ἀνεμοστροβίλων νὰ ἀποσπῶνται ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ ἀνυψῶνται εἰς τὸν ἀέρα οἱ ἐν λόγῳ λειχῆνες, νὰ μεταφέρωνται δὲ κατὰ τὴν φορὰν τῶν τυφῶνων καὶ ἀκολούθως νὰ καταπίπτωσι μετὰ τῆς βροχῆς, ἣτις συνήθως ἐπακολουθεῖ εἰς τοὺς τοιοῦτους τυφῶνας.

Τοιοῦτου εἶδους βροχῶν ἔχει νὰ ἀναφέρῃ ἡ ἱστορία πολλὰ παραδείγματα καὶ οὐχὶ μόνον τὸ ἐν τῇ παλαιᾷ Διαθήκῃ ἀναφερόμενον ὅτι ὁ Θεὸς ἔτρεφε τὸν ἔκλεκτόν του λαὸν τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ 40 ἡμέρας διὰ τοῦ ἐξ οὐρανοῦ καταπίπτοντος μάννα. Ν. Γ.

‡

Πῶς φαίνεται ὁ κόσμος εἰς τὰ κατώτερα ζῶα.

Ὁ κ. J. Lubbock ἐν τῷ προσφάτως ἐκδοθέντι συγγράμματι αὐτοῦ περὶ τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ ἐνστικτοῦ παρὰ τοῖς κατωτέροις ζῴοις ἀναφέρει ὅτι τὰ ἔντομα, ἐκτὸς τῶν ὀργάνων τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, φέρουσιν ἐπὶ τῶν παρειῶν των καὶ ὄργανα δι' ἐντυπώσεις ὄλως ἄλλοίας καὶ ἀγνώστους ἡμῖν. Οὕτω λ. χ. διὰ πειραμάτων γενομένων ἐπὶ τινῶν μαλακοστράχων (ἀ-

στακός, καρβός, καρκίνος) ἀπεδείχθη ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα ἀντιλαμβάνονται καὶ ἤχων ἀντιστοιχοῦντων εἰς 40,000 παλμικὰς κινήσεις κατὰ δευτερόλεπτον, ἐνῶ γνωρίζομεν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον οὐς μόλις τὸν ἐκ 35,000 παλμικῶν κινήσεων συνιστάμενον ἤχον δύναται νὰ ἀκούσῃ. Περὶ δὲ τῶν ὀπτικῶν ἐντυπώσεων, ἐνῶ ὁ ἀνθρώπινος ὀφθαλμὸς λαμβάνει αἰσθησιν τῶν ἐρυθρῶν, χρυσοχρῶν . . . μέχρι τῶν ἰοειδῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος, διὰ τὰ ζῶα ταῦτα ἀπεδείχθη ὅτι αἰσθάνονται καὶ τῶν πέραν τοῦ ἰώδους φωτεινῶν ἀκτίνων, καὶ συνεπῶς τὰ ζῶα ταῦτα θὰ βλέπωσιν, ἐκτός τῶν γνωστῶν ἡμῖν χρωμάτων καὶ ἕτερα τοιαῦτα, πολὺ ἴσως διαφέροντα ἀπ' ἀλλήλων, ὅσον διαφέρει δι' ἡμᾶς τὸ ἐρυθρὸν π. χ. ἀπὸ τοῦ κιτρίνου καὶ πρασίνου. Κατ' ἀναλογίαν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι καὶ τὸ φυσικὸν χρῶμα τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς τὸ λευκὸν εἰς ἡμᾶς φαινόμενον, εἰς αὐτὰ ἴσως θὰ φαίνεται ἄλλως κεχρωματισμένον καὶ ὅτι ἡ ὄψις τῶν ἀντικειμένων τῆς φύσεως ἐν γένει θὰ εἶνε δι' αὐτὰ πολὺ διάφορος παρὰ εἰς ἡμᾶς.

Εἶνε λοιπὸν πολὺ πιθανὸν διὰ τινὰ ζῶα ἡ φύσις νὰ εἶνε πλήρης ἤχων, χρωμάτων καὶ διαφορῶν ἄλλων ἐντυπώσεων, περὶ ὧν ὁ ἀνθρώπος οὐδεμίαν εἶδησιν λαμβάνει.

✽

Τὸ ψῦχος ἐν Εὐρώπῃ.

Κατὰ τὰς δημοσιευθείσας θερμομετρικὰς καὶ βαρομετρικὰς παρατηρήσεις τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης ἐκ τοῦ κεντρικοῦ μετεωρολογικοῦ γραφείου τῆς Γαλλίας ἡ χαμηλοτέρα θερμοκρασία τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον ἐγένετο ἐν Μόσχᾳ τὴν 21ην καὶ 26 τοῦ μηνὸς καὶ ἐν Κρακοβίᾳ τὴν 29ην, ὅτε τὸ θερμομέτρον κατῆλθεν εἰς τοὺς —26° (δηλονότι 26° κατωτέρω τοῦ μηδενικοῦ). Τὴν δὲ πρώτην Ἰανουαρίου ἐν Munster τῆς Γερμανίας ἡ θερμοκρασία κατῆλθε μέχρι τοῦ —27°. Καὶ εἰς τὴν Βιέννην, Βουδαπέστην Κίεβον κλ. ἡ θερμοκρασία κυμαίνεται κατ' αὐτὰς μεταξὺ —15° καὶ —250. Αὐτὰ εἶνε τὰ πραγματικῶς δριμύκα ψύχη, περὶ ὧν ἡμεῖς οἱ ἐν Ἀθήναις οὔτε ἰδέαν ἔχομεν, ἀφοῦ πρό τινων ἡμερῶν μόλις εἰς τὸ μηδὲν κατῆλθε καθ' ἣν ἡμέραν εἴχομεν ἐν Ἀθήναις τὸ μεγαλύτερον μέχρι τοῦδε ψύχος τοῦ παρόντος χειμῶνός μας.

✽

Τὰ πειράματα τοῦ Sir William Thomson περὶ τῆς συστάσεως τῆς γῆς.

Ὁ μέγας Ἀγγλὸς φυσικὸς William Thomson ἐξετέλεσεν ἐσχάτως τὸ ἐξῆς περιεργότατον πείραμα. ἐξήρτησε διὰ λεπτῶν χαλυβδίνων συρμάτων δύο ὠσά, ὧν τὸ μὲν βρασμένον τὸ δὲ ἄβραστον κατόπιν λαμβάνων αὐτὰ μεταξὺ τῶν δακτύλων τοῦ τοῖς ἔδωκεν ἐλαφρὰν περιστροφικὴν κίνησιν περὶ τὸν μέγαν αὐτῶν ἄξονα. Παρατήρησεν ὅτι τὸ βρασμένον ὧν περιστρέ-

φετο ὡς πᾶν στερεὸν σῶμα τῆς αὐτῆς μορφῆς, καὶ ἡ περιστροφή του διήρκεσεν ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐνῶ τὸ ἄβραστον ἀπ' ἐναντίας ἔπαυσεν αὐθωρεὶ κινούμενον. Ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς κινήσεως ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τὸ ἄβραστον οὐ μόνον τὸ ἐξωτερικὸν ὄστρακον τίθεται εἰς κίνησιν ἀλλὰ προσγίγνεται προσεῖτι προστριβὴ τῆς ἐσωτερικῆς ῥευστῆς μάζης τοῦ ὠοῦ πρὸς τὸ ὄστρακον, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας τὸ ὄλον τάχιστα ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἡρεμίαν.

Ἐκ τοῦ πειράματος τούτου θέλει νὰ συμπεράνῃ ὁ κ. Thomson ὅτι δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν γῆν μας συνισταμένην ἐκ λεπτοῦ ἐσωτερικοῦ φλοιοῦ περικλειόντος ὑγρὰν μάζαν ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη σύστασις τῆς γῆς θὰ ἦτο ἀσυμβίβαστος καὶ πρὸς τὴν κίνησιν τοῦ γήινου ἄξονος, ὅστις ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ φαινόμενον τῆς μεταπτώσεως τῶν Ἰσημερινῶν σημείων.

✽

Κόλλα ἀδιάβροχος.

Ἡ ἐν χρήσει γνωστὴ εἰς ὄλους colle forte δύναται νὰ καταστῇ ἐντελῶς ἀδιάβροχος ὑπὸ τοῦ ὕδατος κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Ἐκτίθεται ἐν τῷ ὕδατι καὶ διαβρέχεται μέχρις οὐ γίνῃ μαλακῆ, πρὶν ἢ δὲ χάσῃ τὸ σχῆμά της ἀφαιρεῖται, τίθεται ἐντὸς λινελαίου καὶ θερμαίνεται ἐλαφρῶς μέχρις οὐ διαλυθῇ ἢ σχηματισθῇ ἐν εἶδος πηκτῆς. Ἡ οὕτω σχηματισθεῖσα κόλλα ἐκτός τῆς μεγάλης σκληρότητος ἣν ἀποκτᾷ σκληραίνουμένη ἔχει τὸ προτέρημα νὰ μένῃ ὄλιως ἀνεπηρέαστος καὶ νὰ μὴ διαβρέχεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος ὥστε νὰ μαλακύνηται.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

✽✽✽

κ. Χαρ. Βουλαῶν, Πλωμάριον Λέσβου· ἐπιστολὴ ὡμῶν μετὰ ἐσωκλειστοῦ ἐπισκεπτηρίου πρὸς εἰσπραξίαν 24 φρ. χρ. ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν θερμῶς δῶρα ἀποστέλλομεν. κ. Marin Geannakis, Braila. Παραδόξως λίαν ἀντὶ ἀποστολῆς τῶν καθυστερουμένων 3 συνδρομῶν ἐλάβομεν τὴν πληροφορίαν μετὰ 13 μηνῶς ὅτι τὰ φύλλα τοῦ Προμηθεὺς εἶνε ἀπαράδεκτα ὑπὸ τῶν αὐτῶν συνδρομητῶν. Ἄλλ' ἡμεῖς ἐνταῦθα ἔχομεν τὸ ἀπὸ 27 Φεβρουαρίου παρελ. ἔτ. δελτάριόν σας δι' οὐ ὑπόσχεσθε τὴν λίαν προσεχῶς ἀποστολὴν τῶν συνδρομῶν. Ἀλλὰ δὲν πειράζει ἀποστείλατε μόνον ἡμῖν τὰ ἀπαράδεκτα φύλλα καὶ τὰ ταχυδρομικὰ τὰ πληρώνομεν ἡμεῖς. κ. Ἀργυρόπουλον, Σμύρνην, φραγ. χρ. 24 ἐλήφθησαν· ἐπιστολὴν ἔχετε ταχυδρομικῶς. κ. Κορύλλου, Πάτρας· διατριβὴ ὡμῶν δημοσιευθήσεται εἰς 7 ἢ 8 φύλλον. Γεωγραφικῶ· Ἐνταῦθα συμφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς τὰ γραφόμενα, ἅτινα καὶ δημοσιευθῶσιν ἐγκαίρως. κ. Ν. Καίρη. Ἄνδρον· συνδρομὴ σας ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν. κ. Παραουσιάνην, ἐνταῦθα· συνδρομὴ σας ἐλήφθη. κ. Μερτίδην Καβάλλαν· δύνασθε νὰ ἀποστείλητε τὰς συνδρομὰς δι' ὠκωδῆποτε τραπέζογραμματων, ἢ διὰ χρυσῶν νομισμάτων ἐπικεκολλημένων διὰ σφραγιστοῦ κηροῦ ἐπὶ μικροῦ τεμαγίου χαρτοῦ ἐντὸς ἐπιστολῆς συστημένης. Φίλψ τῆς ἀληθείας, ἐνταῦθα. Τὸ ignoamus καὶ ignoabimus δὲν εἶνε ἀπάντησις συμμορφούμενοι ὅμως τῇ διμετέρᾳ ἐπιθυμίᾳ μεταστρέφομεν τὸ ζήτημα. Δεχόμενοι τὸ αὐλον τῆς ψυχῆς πῶς ἐξηγεῖτε τὸν καταμερισμὸν αὐτῆς οὕσης ἀόλου· ἢ πῶς ἡ ἀύλος ψυχὴ διαμοιράζεται καὶ μεταδίδεται εἰς τὰ τέκνα; Ἐπ' αὐτῶν ἀπάντησατε. κ. Λαζαράκη Ἀμαλιάδα· ἐλήφθησαν εὐχαριστοῦμεν. κ. Παπαδόπουλον Πάτρας· τὸ λάθος ἰδικόν σας.

(Τύποις Πάσσαρη καὶ Βεργιανίτου)